

היכלי תורה

שיעורי תורה



ערש"ק פרשת שופטים ג' אלו תשסז ♦ דף היומי בבלי: יבמות קו ירושלמי: יומא טו משנ"ב: סז:

מגפה קשה פרצה בעיירה. 'פלוני אף הוא נפל למשכב, ואלמוני רותק למיטתו'. סחו הבריות בכל שעה חדשה בכל פינה ופינה, ובכל קצה וקצה נשמעו קולות שבר ונהי. בו בזמן שחשו בבהילות כוחות ההצלה המקומיים לטפל בקרבן התורן, וכבר קיבלו קריאה דחופה ומבוהלת, לבוא לעזרת האומלל החדש. מובן מאליו שחבר הרופאים בני העיר עמדו חסרי אונים, מבלי לדעת כיצד עליהם לנהוג, ואיך לעצור בעד מלאך המוות, שאינו מבחין בין ילדים לזקנים, בלא משוא פנים, וללא רחמים. זעקה רבתית נשמעה בכל קצו המדינה, לבוא לעזרת בני העיירה, המנסים ללא הצלחה להתמודד פנים בפנים מול המשחית והנוגף. הרופאים הבכירים מעיר הבירה הגיעו בחפזון ובמהירות, לעיירה הסובלת. אך מיד כשהגיעו, בטרם הליכתם לטפל בחולים הקשים, הודיעו, שראשית לכל יש להפריד בין החולים ובין הבריאים, ולהשים בהסגר מלא ובבידוד מוחלט את כל נושאי המחלה. וטעמם ונימוקם עימם, שכן כל עוד החולים והבריאים חיים בצוותא, הרי החולים ידביקו את הבריאים ויעבירו את נגיפי המגפה מאחד לשני, ואין לדבר סוף. ועל כן ראשית חכמה, למנוע את התפשטות המחלה, ואחר כך יוכלו לנסות להבריא ולהחיות את אלו שכבר לקו במחלה הקשה.

הן הן הדברים שנאמרו בפרשתן, (דברים כ"ז - יח): כי החרם תחרימם החתי האמורי הכנעני והפרזי החוי והיבסי כאשר צוך ה' אלוקיך. למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ככל תועבותם אשר עשו לאלקיהם וחטאתם לה' אלוקיכם. כאשר בני ישראל באים לפלטרין של מלך, ארץ חמדה וטובה שרצית והנחלת לאבותינו, המצוה הראשונה העומדת בפניהם היא, לעשות חיץ מוחלט בינם ובין הגויים, להחרים כל נשמה, לבל יראה ובל ימצא, אפילו גוי אחד. והמטרה העליונה והקדושה היא, כדי שלא נלמד ממועשיהם הנלוזים, ומחטאיהם המכוערים, ושלא נדבק מהם. רק לעתיד לבוא, עת בא יבוא ברינה מלך המשיח לגאלנו, או אז ירפא גם את הגויים שכבר משוקעים בחטאים מעבר למראשותיהם, ויכוף אותם לעבוד את השי"ת.

וכך שנו חכמים בלשונם הזהב, על הפסוק (דברים ב ג) רב לכם סב את ההר הזה פנו לכם צפונה. ודרשו ע"כ רבותינו (מד"ר פרשה א' פ' ט) א"ר יהודה בר שלום, אמרו לו ישראל, רבש"ע אביו מברכו על חרבך תחיה, ואתה מסכים עימו ואומר לנו הצפינו עצמכם ממנו, ולהיכן נברח. אמר להן אם ראיתם שמזדווג לכם ברחו לתורה, ואין צפונה אלא תורה וכו'. ופירשו צדיקי אמת, עפ"י הידוע שעשו רומז ליצר הרע, שאם ראיתם שמזדווג לכם היצר ומנסה בכל כולו להסיר אתכם מן הדרך הישרה, הצפינו עצמכם בתורה. וכמו שאמרו חז"ל בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין. הכח ותרופה כנגד הצר הצורך, הוא רק תורה.

בימים אלו, עת כל אחד ואחד מאתנו, בודק בנגעי לבבו ורוצה לשוב באמת ובתמים לאבינו שבשמים, חודש התשובה חודש אלול, הרי בכל שעה ובכל עת שאנו לומדים, עוד דף גמרא, עוד שעור, הרי אנו בורחים ומתרחקים מהיצר הרע, ומתקרבים ושבים אליו ית"ש.

הרב זאב וינברג
מערכת 'היכלי תורה'

- היכל הפרשה.....עמוד 2
- הלכה למעשה.....עמוד 2
- כפתור ופרח.....עמוד 6

נושאי הדף' בעלון

- כפיה על קיום המצוות.....יבמות קו
- קידושין על תנאי שאם הבעל ימות יתבטלו הקידושין.....יבמות קז
- נישואין לאשה שנתגרשה ב' פעמים ופעם ג' מת בעלה.....יבמות קח
- קבלת גרים ואימוץ ילדים נכרים.....יבמות קט
- אדם שנשא אשה שוטה, דין גירושיה.....יבמות קי
- לשון הרע במספר על חליצה או גט.....יבמות קיא
- כתובת חרש ע"י בית דין וע"י עצמו.....יבמות קיב

מראות ראשונים מביקורו של הגה"צ רבי יהושע לייפער שליט"א
מו"ץ דשיכון סקיוורא ומאנסי - נשיא ומייסד מכון 'עוז והדר'
במענותיהם של גדולי ישראל בארץ הקודש

ניתן לשלוח חומר מעניין בנושא הדף היומי ואנו נשתדל לתת לך את הבמה הראויה כתובת למשלוח:
m-b@actcom.net.il



אלול

ימי רחמים ורצון

ארבעים יום שמר"ח אלול עד יוה"כ הם ימי רחמים ורצון. והוא מפני שאז נתרצה הקב"ה לבני ישראל על חטא העגל, ואמר למשה לעלות להר סיני לקבל לוחות אחרונות והיה שם ארבעים יום, כמו שכתב הטור מפרקי דר"א, ולכן בכל שנה ושנה מתעורר רצון זו, ומסוגל לתשובה.

ואיכא לזה גם אסמכתא מקרא "אני לדודי ודודי לי" ר"ת אלול וס"ת עולה מ' כנגד ארבעים יום מר"ח אלול עד יוה"כ. כי באלו ארבעים יום התשובה מקובלת להיות לבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה. ועוד סמך מקרא ו"מל ד' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך" ר"ת אלול. (משנה ברורה סי' תקפא).

ובכתבי האר"י והאלקים אנה לידו ושמתי לך ר"ת אלול. כי חודש זה עת רצון לכפר על חטאים שעשה בשנה והוא קרוב לקוראיו (אלף למטה סק"א)

חדש אלול הוא חדש המעותד לתשובה שהוא החדש האחרון מהשנה וקודם ימי הדין. (ערוך השולחן שם סק"א). ובאלף למגן (סק"ב) כתב מספר תנא דבי אליהו דכל אותן הימים שהיו משה רבינו ע"ה בהר, היו ישראל נוהגין צום ותענית, ולפי שהיו ימים אלו ימי רצון מאז, לכן בכל שנה ושנה מתעורר עוד רחמים מלמעלה. ולהיות שעתה זמן תשובה לכל אדם, נמצא שנשלם בזה רצון הבורא, כי לכיון זה היתה עיקר הבריאה, וימים יצרו רק לעבוד את ה'. ולכן ימים אלו מר"ח אלול ואילך נקראים ימי רצון דהיינו ימים שעלו ברצונו יתברך כי כך עלה ברצונו הקדום.

הקדמונים כתבו סימן לימים אלו "אריה" שאג מי לא יירא. מלת אריה הוא ר"ת אלול ראש השנה יום הכפור הושענא רבה. כי בד' זמנים הללו ראוי לכל איש ישראל לגשת אל עבודת הקודש פנימה, ולעורר לבו בקרבו ולהעלות על זכרונו אימת יום הדין, ולתקן את אשר פגם בכל השנה, ועל מה הוציא פרטי ימיו ועתיו ורגעיו, ומה עבודה עבד בהם את מלכו של עולם (אלף המגן סק"א).



כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום (כ, ה).

איתא בשמואל (ב, ט) כי כאשר צר יואב על העיר שנותר בה שבע בן בכרי, וכבר שפך עליה סוללה והשחיתו את החומה, קראה אליו אשה חכמה מן העיר, היא סרח בת אשר, ואמרה אליו: 'דבר ידברו בראשונה לאמור, פירש רש"י: היה לך לדבר לשלום בראשונה, אם שלום יענוך ויפתחו לך לא היה להלחם עליהם.

בדברי תשובתו שענה אותה יואב: 'לא כן הדבר כי איש מהר אפרים שבע בן בכרי שמו נשא ידו במלך דוד תנו אתו לבדו ואלכה מעל העיר, יש לתמוה, הרי עיקר שאלתה של האשה החכמה היתה מדוע לא פתח יואב בשלום כמצות הכתוב, ומה מענה לדבריה יש בדבריו של יואב.

ברם, המצוה שציוותה התורה לפתוח בשלום, היא כאשר קרבים אל עיר להלחם עליה לכבשה. כאשר אנשי המלחמה מוצאים את העיר מבוצרת סגורה ומסוגרת בפניהם, יש להם להניח כי אין רצונה בשלום. אף על פי כן, כדי שלא יראה הכיבוש כמעשה אכזריות, שהם נכנסים בה כגזלנים נוטלים והורגים, חייבים לקרוא להם לשלום, ועל ידי כך יהיה ניכר שהמה לעצמם גרמו כן.

אולם יואב הקדים והשיב לאשה החכמה ואמר: 'חלילה חלילה לי אם אבלע ואם אשחית, היינו שלא היו להם כלל וכלל כונת כיבוש כלפי העיר, ורק את ראש שבע בן בכרי שמרד במלך דוד הוא מבקש, בזאת לא נתחייבו לפתוח בשלום.

זה שדייק הכתוב ואמר: 'כי תקרב אל העיר להלחם עליה' - אזי וקראת אליה לשלום'.

כי השוחד יעור עיני חכמים (טז, ט).

רבי משה היה מקנטר תמיד את הדיין שבעירו, ולכשזקנו שניהם, לקו עיניו של רבי משה ולא לקו עיניו של הדיין.

שלח לו רבי משה: אל תדמה בנפשך, שאני עברתי, חלילה, על 'לא תקח שוחד' ולפיכך לקו עיני, אלא ש'השוחד יעור עיני חכמים' ולפיכך לא לקו עיניך.

מתיבתא

יצירות הפאר של תלמוד בבלי המבואר הוצאת "עוז והדר" מהדורת

"דרכי נועם"

חוברת אחת בחודש

(30 דף) בכריכה רכה

הש"ס המפואר של "עוז והדר" עם ההגהות והצינונים וההוספות החדשות

ביתוספת

- ביאורי הגמרא
- בעריכת צוות ענק של ת"ח
- משנת ראשונים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף

מחיר למחנה 20 ₪



"ובלכתך בדרך"

2 חוברות בחודש

(15 דף) בכריכה רכה

הש"ס המפואר של "עוז והדר" עם ההגהות והצינונים וההוספות החדשות

ביתוספת

- ביאורי הגמרא
- בעריכת צוות ענק של ת"ח
- משנת ראשונים
- ילקוט ביאורים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף
- כפתור ופרח

מחיר למחנה 30 ₪



פורמט פנינים

בכריכה קשה ומחודדת

(בגודל 26 ס"מ)

הש"ס המפואר של "עוז והדר" עם ההגהות והצינונים וההוספות החדשות

ביתוספת

- ביאורי הגמרא בעריכת צוות ענק של ת"ח
- משנת ראשונים
- אוצרות הראשונים
- ביאורי רש"י
- ביאורי התוס'
- ילקוט ביאורים
- אוצר עיונים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף
- כפתור ופרח
- הדור וההדר

מחיר למחנה 72 ₪



המהדורה הגדולה

בכריכה קשה ומחודדת

בהדפסה מאירת עינים

הש"ס המפואר של "עוז והדר" (בתצוילת הכרך - דפי הגמרא לפי הסדר, כולל המהדר"א) עם ההגהות והצינונים וההוספות החדשות

ביתוספת

- ביאורי הגמרא בעריכת צוות ענק של ת"ח
- משנת ראשונים
- אוצרות הראשונים
- ביאורי רש"י
- ביאורי התוס'
- ילקוט ביאורים
- אוצר עיונים
- אליבא דהלכתא
- פניני הלכה
- תמצית הדף
- כפתור ופרח
- הדור וההדר

מחיר למחנה 83 ₪



מוקד מצויים: 1800-22-55-66

מחנות אורחיים אבן יומי

כפיה על קיום המצוות

כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. דין זה שכופין על עשיית המצוות נוהג בכל המצוות האמורות בתורה, וכמבואר בגמרא (כתובות פו.), שאם אמרו לאדם לעשות סוכה ואינו עושה או שאמרו לו ליטול לולב וממאן מכין אותו עד שתצא נפשו. ונחלקו רבותינו האחרונים אם דין מלקות אלו כדין ארבעים מלקות שאין לוקין בהם אלא על ידי בית דין, או שמא הרשות ביד כל אדם להלקותו מלקות אלו עד שתצא נפשו, ולא הצריכו בית דין אלא במלקות הבאות על עבירה שעשה האדם.

וכתב בנתיבות המשפט (הו"מ סי' ג סק"א), שכל אדם כופה בשוטים לחבירו עד שיקיים מצותו, והביא ראייה לדבריו מדברי הגמרא (בבא קמא כח.). שיכול האדון לכפות את עבדו העברי שהגיע זמנו לצאת ממנו לחירות, ואינו רוצה לצאת בידו להכותו עד שיצא ממנו, והטעם שיכול להלקותו הוא מפני שכל זמן שהיה עבד היה מותר בשפחה כנענית שמסר לו רבו, ומעת אשר יצא לחירות שב להיות ככל ישראל האסור בשפחה, ולכך כופה שלא יעמוד באיסור. הרי שאף אדם יחידי כופה על המצוות, ולא דווקא בית דין.

אך דעת הקצות החושן (שם סק"א) שאין כופין על מצוות עשה אלא בית דין בלבד. ובמשובב נתיבות (הו"מ שם) ביאר הקצות החושן שאין לדמות כפיה על קיום מצוות עשה, לכפיה לפרוש מאיסור לא תעשה, ועל כן אין ראייה מעבד שעובר על איסור לא תעשה, ובזה יש לכל אדם מישראל להפרישו מאיסור.

והביא בקצות החושן ראייה לדבריו שלקיים מצוה אין כופין אלא בית דין, מדברי הגמרא (גיטין פח.): שדרשו מן המקראות שאין כופין את המחוייב לגרש את אשתו, אלא על ידי בית דין סמוכים, ולכאורה קשה הלא מצוה הוא ליתן גט זה, ולמה לא יוכל כל אדם לכפותו, ומוכרח כנ"ל שעל עשה אין כופין אלא בית דין.

והוסיף בקצות החושן שמצאנו חילוק נוסף בין כפיה על קיום מצוות עשה לכפיה שלא לעבור על לא תעשה, שחומרא זו שמכין אותו עד שתצא נפשו וימות אם לא יקיים המוטל עליו אינה אלא במצות עשה, אבל להפריש מאיסור לא תעשה אין הרשות להכותו עד כדי יציאת נפשו. וסיים שמחילוק זה הוכיחו בעלי המוסר הראשונים שיותר חמור קיום מצות עשה ממצות לא תעשה, שהרי במצות לא תעשה לא ניתנה הרשות להכותו כל כך עד שתצא נפשו, כמו בכפיה על עשה.

לעדכון ורישום שיעורי תורה ניתן לשלוח

פקס ל - 03-543-5757

או לת.ד. 5717 חיפה

קידושין על תנאי שאם הבעל ימות יתבטלו הקידושין

האחרונים הסתפקו אם אפשר לתקן שכל קידושין יהיו על תנאי שאם ימות הבעל בלי זרע של קיימא ותפול אשתו לפני יבם אז לא תהא מקודשת.

וראשונה נחלקו בזה אם התנאי חל, שבתרומת הדשן (סי' רכג) כתב שבירושלמי משמע שתנאי כזה הרי הוא כמתנה על מה שכתוב בתורה, אך הב"ח (אה"ע סי' קנז ס"ג) כתב שאין זה כמתנה על מה שכתוב בתורה כיון שבאופן שמת בלא בנים לא היתה אשתו מעולם, ואין זה דומה לאופן שמתנה שאם ימות לא תזקק ליבום. וכן בשו"ת מעיל צדקה (סי' ב) העלה שקידושין על תנאי כזה לא הוי כמתנה ע"מ שכתוב בתורה, ואחריו הלכו הגאונים נוב"י בית מאיר וח"ס.

אמנם מי שיש לו אח חרש או אח שנעלם ולא ידוע מקומו, יש שכתבו שיש לעשות תנאי זה כדי שלא תהא עגונה כמבואר באריכות בשו"ת מהר"ם שיק (אה"ע סי' ע), עפ"י דברי הרמ"א (אה"ע סי' קנז ס"ד) שהמקדש אשה ויש לו אח מומר יכול לקדש ולהתנות בתנאי כפול שאם תפול לפני המומר ליבום שלא תהא מקודשת. ועיין בזה גם בשו"ת שיבת ציון (סי' עא-ב). וכל זה רק במקום עיגון ושעת הדחק שהוא כדיעבד, אבל לא בכל מקום מותר לעשות כן, שיש לחשוש בזה לתקלות גדולות אם נתקן תקנה באופן שכל קידושין יהיו תלויות ועומדות ויכול להיות שבטלין לבסוף, ויש בזה כמה אופני תקלה, כגון אם פשטה ידה וקבלה קידושין מאחר שקידושי השני הם ג"כ קידושי ספק, ואם קדש אחד מקרובותיה, ואף שזה מלחא דלא שכיחא בזמן הזה מ"מ חזינן דגם רז"ל לא תקינו מילתא דאתי ביה לידי תקלה אף בזמנים רחוקים.

ובשו"ת מלמד להועיל (ח"ג סי' נא) כתב שאם יצטרפו גדולי הרבנים לעשות תקנה, שמי שירצה יסדר קידושין על תנאי שאם ימות הבעל בלי זרע של קיימא ולא יחלוץ אחיו בתוך שנה תמימה, והרב דמתא או רב אחר יכתוב כתב תעודה לאשתו שלא היה ביכלתו להביא את היבם לחלוץ עד עתה, שאז יהיו הקידושין בטלין, ויוכלו לעשות התנאי על פי הסדור האמור בשו"ת חתם סופר (אה"ע סי' קיא) עם קצת שנויים (שאינם נוגעין לדינא) לפי צורכי זמננו, אזי יישר כחם וחילם ששקדו על תקנות בנות ישראל, וגם יקיימו ויחזקו ע"י מצות חליצה כי כל יבם לא ימאן לחלוץ, יען שידע שאי אפשר לו לכופ את יבמתו ליתן לו ממון, שאם הוא לא יחלוץ תהיה יבמתו מותרת בלא חליצה, והוא הוא הגורם שיבטלו קידושי אחיו למפרע, ואשמתו בראשו, ואחיו ואנחנו נקיים. אמנם עיין בשו"ת אור נעלם (סי' ל-לא) שכתב שאין לתקן בשום אופן שיהיו כל קידושין על תנאי ורק לפעמים בעתים רחוקות מותר לעשות כן.

נישואין לאשה שנתגרשה ב' פעמים ופעם ג' מת בעלה

בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' קח) נשאל בדין אשה שנתגרשה ב' פעמים ונישאה בשלישית ובעלה מת אם יש חשש שלא תנשא עוד.

וכתב שאין בזה חשש כלל וכלל, שהנה **הרמ"א** (אה"ע סי' ט ס"א) כתב בשם י"א והיא שיטת **רש"י**, שאשה שנתגרשה ב' פעמים אין לישא אותה כדין קטלנית שמתו בעליה ב' פעמים, ויש אומרים דמיתה דוקא, וסיים שכן עיקר שדין קטלנית הוא רק במיתה ולא בגירושין, עיי"ש,

ובספר **נתיבות לשבת** (אה"ע סי' ט סק"ג) הביא ראייה שבנתגרשה ב' פעמים מבעל אחד אין חשש אף לדעת הי"א הראשון **ברמ"א** שסוברים שבנתגרשה ב' פעמים מב' בני אדם צריך לחשוש, מהמבואר בסוגייתינו שאם נתן לה גט והחזירה מיאנה בו ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה מותרת לחזור לו, ולענין חזקה זו מסתבר שאין לחלק בין מיאון לגט ולומר דאתי מיאון ומבטל הגט, לפי שאין הדבר תלוי בגט אלא במציאות שיצאה ממנו וחזרה לו ויצאה ממנו עוד הפעם, ואם כן הרי זה שגירשה והחזירה ומיאנה בו הרי זה כנתגרשה מאיש אחד ב' פעמים, ומבואר בסוגייתינו שאף על פי כן הלכה ונישאת לשני, ומבואר שבבעל אחד לא הוי קפידיא.

אמנם בספר **ישרש יעקב** הסתפק בנתגרשה מב' בעלים אם מותרת לחזור לבעל השני, כיון שעכ"פ נתגרשה שני פעמים, וממה שנאמר (דברים כד ג) ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר כריתות וגו', לא יוכל בעלה הראשון וגו', שמשמע שלבעלה השני מותרת לחזור אף על פי שכבר נתגרשה שני פעמים משני אנשים, אין ראייה, שבלא"ה הרי יש להוכיח מפסוק זה שלאחרים גם כן מותרת, שאם לא כן אין גירושין השני גירושין שאין זה כריתות, שהרי לא הותרה לשום אדם אלא לזה שגירשה תה בלבד, ועל כרחך דסקנת קטלנית אינה מן התורה אלא רק מדרבנן, שהרי אם כנס לא יוציא, אמנם מדברי **רש"י** בחומש (בראשית לח יא) בפסוק פן ימות גם הוא כאחיו, נראה שהוא חשש סכנה גם מן התורה, עיי"ש ובפי' **הרמב"ן**, ו**בשו"ת חכם צבי** (סי' א). ומכל מקום כתב **בישרש יעקב** שנראה שבגירושין אין חשש סכנה, ואף **לרש"י** אינה אלא רק עצה טובה מדרבנן למנוע מלישא אותה ואין ראייה מפסוק הנ"ל, ועי"כ יש להסתפק בזה.

ובדבריו מבואר שלשיטת **רש"י** אם נתגרשה שני פעמים משני בעלים אין איסור בדבר אלא רק עצה טובה, וכ"כ בתשובתו **בשו"ת בית שלמה** (אה"ע סי' יח), ועוד מבואר בדבריו שבנתגרשה ב' פעמים מבעל אחד, יש לומר שאין אף משום עצה טובה. אבל **במנחת יצחק** הקשה שהרי פשיטא שאין הפרש בין חזרה לבעל שני ובין באופן דמותרת לחזור לבעל ראשון שנתגרשה ממנו, אלא שברוב פעמים אסורה לבעלה הראשון אחר שגרשה ונשאת לאחר משום איסור מחזיר גרושתו, נקט כן, וצ"ע לפי"ז בספיקו של הישרש יעקב, שהרי מפורש יוצא בסוגייתנו שמותרת לבעלה הראשון וכמו שנתבאר.

בשו"ת בית שלמה (שם, הגה מנן המחבר) הקשה על שיטת **רש"י** שסובר שבנתגרשה ב' פעמים לא תינשא לאחר, ממה שמבואר בסוגייתנו בסיפא, שאם נתן לה גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה אסורה לחזור לו וכו', ומשמע שלאחר מותרת להנשא, וכתב שמוזה יש לפשוט ספקו של אביו בספרו **ישרש יעקב** הנ"ל, שאסורה לחזור לבעל הראשון, אבל מותרת לבעל השני אבל לעלמא לא, משום שנתגרשה ב' פעמים עיי"ש, וממה שלא הוכיח כן מרישא דמתניתין בהיה מיאון אחר גט שמותרת אף לבעל הראשון, מוכח שסובר שכיון שמיאון מבטל הגט, אין בזה משום איסור או עצה טובה כנ"ל. וכ"כ שם אחר כן להדיא, ולכן הוכיח כן מסיפא שאין זה מיאון אחר הגט, ועוד הוכיח שם מסיפא דסיפא דלא כשיטת **רש"י** לגמרי עיי"ש. ועכ"פ מבואר שאף לשיטת **רש"י** בנתגרשה ב' פעמים מבעל אחד אין שום חשש.

וסיים שם **המנחת יצחק**, תבנא לדינא שאין שום בית מיחוש, וינבון בשיבה, דשנים ורעננים יהיו לעד עד אורך ימים ושנים ארוכים וטובים עד ביאת גוא"צ.

קבלת גרים ואימוץ ילדים נכרים

בהגהות מרדכי (יבמות פרק החולץ סי' קי) כתב, אני הכותב נ"ל שהבא להתגייר וידוע לנו שבשביל תועלת דבר הוא עושה, אין לקבלו. ו**בשו"ת ירושת פליטה** (סי' כו) הוכיח מדברי **המרדכי**, שכל שיש ספק בדבר ויש צד לדון לזכות, יש לקבלו לגיור.

והתוס' בסוגייתנו (ד"ה רעה) כתבו בשם ר"י, דהיינו דוקא היכא שמשאימם אותם להתגייר, או שמקבלים אותם מיד, אבל אם הם מתאמצים להתגייר יש לנו לקבלם, שהרי אמרו בסנהדרין (צ"ט): שאברהם ויצחק ויעקב נענשו על שלא קיבלו את תמנע שבאה להתגייר, והלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו, ויצא ממנה עמלק שציער לישראל. ע"ש. ואפשר שטעמו של אברהם אבינו שלא קיבלה, אף על פי שנאמר בו (בראשית י"ב) ואת הנפש אשר עשו בחרן, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים (בראשית רבה פל"ט פכ"א), לפי שחשד בה שאין כוונתה לשם שמים כלל, אלא לשום אישות או כבוד. ואעפ"כ נענשו משום דלא הוה להו לרחוקה, וכמ"ש בסנהדרין שם. ו**בהגהות היעב"ץ** (סנהדרין צ"ט): שכתב שנראה שזהו הטעם שלא קיבלוה, ששמא לא רצתה להתגייר אלא על מנת שישאנה אחד מהם לאשה, ולא היתה בכלל גרי אמת, וכענין שאמרו שאין מקבלין גרים בימי דוד ושלמה, ולדברי ר' נחמיה אף בדיעבד לא הויה גיורת, ואף דלא קי"ל כוונתיה, מכל מקום שמא האבות סברו כדעת רבי נחמיה. ו**בבאר שבע** (סנהדרין שם) כתב הטעם על פי המדרש שתמנע היתה מפסולי קהל ולכן לא קיבלוה.

ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' צ"ט) נשאל בדבר אשר מי שלא זכו להוליד, שמקבלים להם ילדים נכרים בעודם מוטלים בעריסתם, שההורים שלהם (רובם נולדו מפנויות) מסרו לחברות המתעסקות בזה, והמה מוסרים להזוגות כאלה שרצונם בהם, ובאים לבקש מאת הבתי דינים לגיירם בעודם קטנים כנ"ל, ומנהג הבתי דינים המומחים לדקדק אם מגדליהם המה שומרי תורה ומצוות שאז מזדקקים להם, ואם לאו אינם מקבלים הקטנים להתגייר, וטוענים ע"ז איזה אנשים שלמה להחמיר כל כך בזה, שהרי הקטנים המה מגיירים והמה לא חטאו עוד.

וכתב שפשוט שמה שב"ד מומחים מזדקקים להם, היא רק משום הלחץ זו הדחק, שכבר הכניסו הזוגות את הילדים לביתם והם דוחקים לגיירם, ויש בזה ענין של דיעבד ושעת הדחק, שאילו היו באים לשאול עצתם קודם שהכניסו אותם לביתם היו מיעצים אותם שלא להכניסם, כי אף אם הגרות חלה במקום שהמכניסים והמגדלים אותם הם שומרי תורה ומצוות, אבל בודאי אין בזה ענין של מצוה לחזור אחרי זה, כמבואר בדברי **הרשב"א** (הו"ד בשיטמ"ק כתובות יא). שאין הבית דין מחזרים למול ולטבול את הגוים הקטנים מעצמם וכו' עיי"ש. ואף שמה שאמרו בסוגייתנו שרעה אחרי רעה תבא למקבלי גרים וכו' דאמר ר' חלבו קשים גרים לישראל כספחת וכו', ו**בתוס'** (ד"ה רעה) כתבו דהיינו כשמשאימם אותם להתגייר או שמקבלין אותם מיד עיי"ש, אין זה שייך אלא רק בגדולים שכבר טעמו טעם חטא, וכמו שכתב **בחידושי והגהות מוהר"ט** (כתובות מד). אבל בודאי מצוה אין אפילו בקטנים, וכל מה שהצריכו בית דין לזה היא רק משום שכבר נעשה מעשה, והוי ענין של דיעבד ושעת הדחק כנ"ל.

ודן בזה **במנחת יצחק** באריכות, ומסיק שחששות גדולות יש בזה [כמבואר שם במנח"י באריכות], על כן בודאי על הבי"ד העוסקים בזה לדקדק הרבה בכל האפשרות אם באמת המה שומרים תורה ומצוות, ולתקן באופן ברור שיודיעו קודם שנתגדל מגרותו, וינהג מנהג יהדות כשנתגדל ולא ימחה כנ"ל. וכל זה בדיעבד שכבר הכניסם לביתם, אבל לכתחילה אין להכניס נכרים לתוך ביתם.

יום שלישי ז אלול

יזמות קי

אדם שנשא אשה שוטה, דין גירושיה

בגמרא נשטית לא תצא, וביאר רש"י (ד"ה נשטית), פקחת שנשטית לא תצא מבעלה אע"פ שהאשה יוצאת לרצון ושלא לרצון רבנן תקון שלא תצא כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר לפי שאינה יודעת לשמור עצמה אבל נתחרשה יוצאת דלא בעינן דעת אשה בגט שהרי אפי' פקחת בעל כרחה מוציא והכא לא תקון רבנן מידי דהא יודעת לשמור עצמה.

והנה בשו"ת מהרש"ם (ח"ה סי' נ) נשאל בדבר אשה שהיא קלושה מאוד ואינה מדברת עם אנשים שאינה רגילה עמהם ולא תשוב אמרי' להם בשום אופן אפי' אחר פיוסים ואיומים כאלם לא יפתח פיו וגם עם אנשים שרגילה עמהם אינה מבינה להשיב להם דבר דבור על אופניו ובפרט לחשוב חשבון לצרף אפי' רק א' עם א' אינה מבינה ומ"מ עושה כל אשר יצו עלי' במלאכת בית רק שצריך לפרט כל דבר עשה כך ואח"כ עושה כך ואם לאו לא תגמור הדבר וכן היתה גם בעת נישואי' וכפי הנשמע יכולה לשמור א"ע אבל יש ספק אם מבינה מהו ענין גט ואם יודעת לשמור גיטה וזה שנתים אין הבעל רוצה לדור עמה ומבקש להתירו מכבלי עיגון ואם יוכל לגרשה אם כי לא תשיב בב"ד על שום שאלה, גם כ' שפעם א' עשה אבי' בגדים לשאר אחיותי' וגם לה עשה ול"ה שלה טוב כמו בגדים שלהם ולא רצתה ללבוש עד שעשוהו כמו שלהם ומה נראה ש"ב דעת להבחין, והשואל שאל האם יכול לגרשה או לא.

המהרש"ם דן שם באריכות בגדרי שוטה, האם אשה זו נחשבת שוטה או לא. אלא שמסתפק שמכיון שגם בשעת נישואין היתה שוטה אי שייך איסור גירושין משום גרירה משום דהוא גרם לה שטעמה טעם ביאה, והדבר פשוט דאם היתה שוטה גמורה שאין הקידושין כלום בודאי אין שייך הטעם דגרירה וכדמוכח ברש"י בסוגיין (הו"ד לעיל), ומבואר מדבריו שדוקא בפקחת שנשטית יש חשש זה, וכן הוא להדיא בספר גט פשוט למהר"ם בן חביב (סי' קיט סק"ל) שבמקום שהיתה שוטה כשנשאת שאין קידושיה כלום בודאי אין שייך בזה הטעם דגרירה, אך בשו"ת חת"ס (אה"ע ח"ב סי' ג) חוכם בזה להחמיר.

והוסיף המהרש"ם שכשאינה יודעת לשמור גיטה מדאורייתא אין זה גט, משום שאין לה יד או שמשלחה וחוזרת, ורק כשיודעת לשמור גיטה ורק אינה משמרת את עצמה שייך טעמא דגרירה, ובכה"ג יש מקום לומר לכאורה שאינה שוטה גמורה ושפיר תפסו בה הקידושין. אבל מדברי הגט פשוט מוכח שגם באופן זה הרי היא שוטה ולא תפסו בה קידושין, שהרי קאי שם על דין יודעת לשמור גיטה ולא את עצמה, וכתב שאם היתה כן כשנשאת אין קידושין תופסין בה. וגם מדברי רש"י הנ"ל נראה כן, וגם בפר"ח (אה"ע שם) כתב בטעם הדין שנשטית לא יוציא משום גרירה, משום שכיון שהיתה פקחית ונשטית מזלו של בעל גרם, ומוכח שאם היתה שוטה כזו בשעת נישואין שאין יודעת לשמור את עצמה לא שייך כלל טעם זה, משום שלא תקנו בה נישואין כלל אפילו מדרבנן, יעו"ש בפר"ח, וצריך לומר שכיון שאינה יודעת לשמור את עצמה הוי ג"כ בכלל מקרע כסותו או מאבד מה שנתנים לו, והו"ל דין שוטה גמורה.

וסיים שם שבנדון זה נראה שודאי יוכל לגרשה, שאם דעתה היא בגדר חרשת ויש לה קידושין מדרבנן אם כן בודאי יודעת לשמור את עצמה וגיטה וכמו שהוכיח, ואם דעתה משובשת יותר מחרשת ואינה יודעת להתגרש אם כן שוב הרי היא בגדר שוטה ואין לה קידושין כלל, ואין שייך בה טעמא דגרירה וכמ"ל. אך כתב שיש לחוש בנדון זה אולי בשעת נישואין היתה דעתה מיושבת יותר והוי קידושין של תורה, ועתה נשתבשה דעתה יותר והיא שוטה גמורה. ומכל מקום כתב בנדון שכפי הנראה היתה כן משנולדה וליכא חזקה דמעיקרא כלל, ויש לומר שבאופן זה לכל הדעות מעמידים אותה בחזקה דהשתא שכמו שהיא עתה כן היתה גם מקודם. ועיי"ש שצידד בזה עוד כמה צדדים ומסיק שאין להחמיר בה כל כך, ויגרשנה בעת חלימותה שיודעת אז לשמור את עצמה וגיטה, ולא ניתנה תורה למלאכי השרת ואין לדיין אלא מה שענינו רואות.

יום רביעי ה אלול

יזמות קיא

לשון הרע במספר על חליצה או גט

בגמרא, לאחר שלשים יום מבקשים ממנו שיחלוץ לה, והקשו **תוס'** (ד"ה לאחר), ואם תאמר מה הוא מפסיד אם חולץ לה ולמה אין כופין כדי להתירה ויש לומר שהוא מתבייש בבית דין לחלוץ לה שתרוק בפניו. **ובמהרש"ם** ציין לכמה אחרונים שדנו אם יש גנאי בחליצה וכן אם יש גנאי בגירושין.

והנה בשו"ת **לחפץ בחיים** (סי' לא) כתב לדון אם יש איסור לשה"ר במספר על חבירו שהתגרש, וכתב שקודם יש לחקור אם יש גנאי בדבר למי שגירש את אשתו, והביא בזה מדברי **רש"י** (קידושין ג.) שהמגרש את אשתו גנאי הוא לו, אך כתב דאעפ"כ יש להתיר בזה כיון שהוא דבר מפורסם ונאמר בי תלתא כמבואר **בחפץ חיים** (כלל ב' ס"ד), אך כתב עפ"י דברי **הח"ח** (כלל ב' ס"ג) שמוותר לספרו רק באקראי אבל לא שיתכוון לגלות הקול ולהעבירו יותר אלא יספר באקראי ובלבד שלא יתכוון לגנות את חבירו, אך אם עברו הרבה שנים מאז שהתגרש יתכן שאם שכחו מכך יהא איסור לספר דבר זה, וסיים שיראי אלוקים מתרחקים מהיתר דאפי תלתא,

ולפי"ז יש לדון דיתכן דגם בחליצה יהא מקום להחמיר ולא לספר על חבירו שעשה חליצה, ויש שחילקו בזה שמש"כ **התוס'** שיש בזה גנאי היינו שבעצם המעשה ובשעת החליצה יש בזה גנאי, אך לאחר שנעשה מעשה אין לו בזה גנאי, ואין זה דומה לגירושין שהוא גנאי בעצמותו, ולא מחמת דבר צדדי שירקה בפניו.

דין פקח שנתחרש

בגמרא מבואר שלחרש וחרשת אין קידושין מן התורה ורבנן תיקנו להם קידושין וכן נפסק **בשו"ע** (אה"ע סי' מד ס"א). וכתב **הרמב"ם** (אישות פ"ב הכ"ו) חרש וחרשת האמורים בכל מקום הן האילמים שאין שומעין ואין מדברים, אבל מי שמדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר הרי הוא ככל אדם. והיינו משום שכיון שאינו מדבר ואינו שומע אינו בן דעת.

ונחלקו הפוסקים בדין אדם שנולד פקח, ונתחרש אחר כך, אי דינו כשוטה או לא, וכתב **הפרי מגדים** (אה"ח פתיחה כוללת ח"ב אות ד-ה, יו"ד סי' א שפתי דעת ס"ק כב) שיש להסתפק בדינו. והביא מה שכתב **הברטנורא** (תרומוט פ"א מ"ב ד"ה אינו) בטעם החיסרון של חרש, שכיון שנולד חרש ממעי אמו, ושלא שמע מעולם מה שמדברים לו, אי אפשר לו שידבר, ומשמע מדבריו שאם אינו חרש ממעי אמו ושמע מה שמדברים לו, אין דינו כחרש. אכן דעת **הב"ח** (יו"ד סי' א) שאפילו אם נתחרש אח"כ הוי כשוטה לכל דבריו.

אך בקונטרס מלאכת חרש (ר' יהודה בר"ח אב"ד טאפליא) ובספר **מלאכת חרש** (ר' יחזקאל חפץ) השיגו על **הפרי מגדים** במה שכתב שלדעת **הברטנורא** אם נתחרש אח"כ אין דינו כחרש וכתב שכוונת **הברטנורא** אינה שסיבת הפסול בחרש היא משום שאין בידו לשמוע מה שמדברים עמו ועל ידי כך ללמוד לדבר ולהבין, אלא כוונתו לפרש מדוע קראוהו חכמים בשם חרש, אף שהוא גם אילם, ועל זה כתב **הברטנורא** שהאילמות היא תוצאה מן החרשות. וכן כתב **הרמב"ם** (פירוש המשניות שם ד"ה חרש) חרש בלשוננו הוא שאינו שומע, וחז"ל קוראים ג"כ לאילם חרש, לפי שסיבת האילמות היא חרשות נתחרש בעובר בבטן אמו ולא ישמע מה שמדברין לו. אלא שהסתפק בפרי מגדים גם לשיטת שנתחרש אח"כ דינו כשוטה האם זה מדין ודאי או שרק מספק דינו כשוטה ונפק"מ אם אם חיישין לקידושין מספק. אכן בשו"ת **צמח - צדק** (החדש, אה"ע סי' לה ד') האריך להוכיח שפיקח ונתחרש ועתה אינו מדבר ואינו שומע, דינו כחרש ודאי.

כתובת חרש ע"י בית דין וע"י עצמו

בגמרא מבואר שאע"ג שתקנו רבנן נישואין לחרש, לא תקנו לאשתו כתובה, וכתב הרמב"ם (אישות י"א ה"ה) שאם בית דין הם שהשיאו החרש וכתבו לה כתובה על נכסיו נוטלת כל מה שכתבו לה בית דין, וכתב הבית יוסף (אה"ע סז ד"ה ומ"ש השיאו) שנראה מדברי הרמב"ם שרק כשב"ד השיאו, וכתבו לה כתובה, היא דנוטלת כל מה שכתבו לה, אבל אם אחרים שאינם ב"ד כתבו לה כתובה, אינה נוטלת מנכסיו, והוכיח כן גם מדברי הנמוקי יוסף (מא: ד"ה ומיהו) שכתב דאע"ג דרבנן לא תיקנו לה כתובה מ"מ בית דין אביהם של חרשים, והם רשאים לכתוב כתובה לאשתו על נכסיו אם רואים שאינו מוצא אשה אלא בכך, כשם שמפקחים בשאר עניניו. ומבואר שהוא דווקא בבית דין שהם אביהם של יתומים.

ו**כתב בפני יצחק** (אה"ע סי' יג) שכן זה הוא דוקא בבי דינא רבה שהם אביהם של חרשים, וכוחן יפה, ואינן רשאים ושלטאין למכתב כתובה לאשתו של חרש על נכסיו, ולחייבו במזונות, ובכל תנאי כתובה ושום תקנה דחרשין, ואם אין ב"ד קבוע תמיד בעיר להבין להורות את החוקים ואת התורות, ודאי צריך שיבוא החרש וכלתו אשר תנשא לו למקום שיש ב"ד קבוע ושם ישאנה, והב"ד יכתבו לה כתובה כאשר יתרצו ביניהם קרובי החתן והכלה, ואי לא אפשר לטרור ולבוא ימתינו ועכבו הדבר עד שיעבור עליהם ב"ד של שלשה, ובבואם אצלם המה בחכמתם יגמרו הדבר בכי טוב ויכתבו לה כתובה ככל הנזכרת, ומבואר בדבריו שלא כל בית דין יכול לחייב חרש ולכתוב לו כתובה אלא דווקא בית דין קבוע וחשוב.

אכן **בדברי מלכיאל** (ח"א סי' פב) כתב שכל זה דוקא במקום שכל צרכיו של החרש נעשים עפ"י ב"ד, אבל בזמנינו שדרך החרשים שמתפרנסים ועוסקים בצרכיהם בעצמם ככל אדם, גם לכתובה אינם צריכים ב"ד.

וב**שו"ת אגרות משה** (אה"ע ח"א סי' פז) כתב שאין צורך לכתוב כתובה בנישואי חרש כיון שלא תקנו לה כתובה, ואם האשה אינה רוצה להנשא שלא בכתובה, או שב"ד רואין שצריך לעשות תקנה להאשה כגון שהיא חרשת שב"ד צריכין לעיין גם בתקנתה, ודאי יש לכתוב כתובה ע"פ דעת הב"ד, והביא שם נוסח הכתובה, שב"ד נזדקקנו לטובת הבעל שהוא חרש ורוצה לישא לאשה את פלונית ומחמת שלא רצתה בלא כתובה, אנו בית דין חתומי מטה בראותנו שהוא לטובת פלוני, הסכמנו לבקשתה וחייבנו אותו שיתן לה כסף כתובה ותוספת וכו' וגם חייבנו אותו ושעבדנו נכסיו וכו' וע"ז יחתמו הג' אנשים שנצטרפו לב"ד לעיין בזה, וכן מבואר ב**שו"ת נחלת שבעה** (מהד"ב לט ב) שנקט שכותבים את הכתובה בלשון שב"ד הוא המחייב, ולא כשאר כתובה שהבעל עצמו מתחייב. וכן נקט ב**שו"ת רב פעלים** (ח"ד אה"ע סי' ה) והביא נוסח הכתובה, עיי"ש.

אכן **בפתחי תשובה** (אה"ע סי' קכא סק"ז) הביא מתשובות **תוספות יו"ט** הובא **בצמח צדק** (סי' סח) שכתב שנמצא במכתבים שבידו עובדא להגאון **מהר"ר פייביש מקראקא** שכתב כתובה לאשת חרש בכיוצא בטופס זה ושם כתוב להדיא וכתבנו לה שטר כתובתה כמו שכותבין לכל הנשים אות באות, ומבאר דלדעת הצמח צדק נוסח כתובת אשת חרש אינה שונה מנוסח אשת פקח, וכן דעת **האבני נזר** (אה"ע סי' קמו), אכן דעת הרבה פוסקי זמנינו שיש לכתוב ב' כתובות לחרש בנוסח של מעשה בית דין ובנוסח כתובת אשה רגיל.



כפתור השבת

כל הנודר כאילו בנה במה

ונלענ"ד עפ"י מה שפירשתי מאמר חכ"ל כל הנודר כאלו בנה במה, וי"ל הכונה, כי מצינו במדרש (ב"ר פרשה ע א) עה"פ (במדבר כא ב) 'וידר ישראל נדר לאמר' א"ר יצחק לאמר לדורות, כדי שהיו נודרים בעת צרתן עכ"ל.

וכן הוא ענין במה, פעמים הותרה במה, ובשעת היתר הבמות כל הבונה במה למצוה תחשב לו ובזמן שאין הבמות מותרין אז עבר עבירה בבנות, וזה הדבר בנדרים ג"כ, הנודר שלא בשעת צרה עבר עבירה ונקרא חוטא (נדרים עז): והנודר בשעת צרה למצוה יחשב לו, כנלענ"ד לפרש דברי חכ"ל וחדותם.

ובזה אפשר לפרש הגמ' (סוטה ד): א"ר יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות הרוח כעובד ע"ז וכו' עולא אמר כאלו בנה במה וכו' וצ"ב מה בא עולא לחדש, וכי להקטין הוא בא.

והנה נודע שת"ח צריך להיות לו שמינית שבשמינית (סוטה ה), והמנהיג צריך להיות לו קצת התנשאות, וע"ז נאמר (דבה"י יז ו) 'ויגבה לבו בדרכי ה', והנה ר' יוחנן משום רשב"י אמר שהגאון מגונה בעצם וא"כ איפה לא מינה ולא מקצתה בשום זמן ורגע משמע, וכן החליט ואמר כל אדם שיש בו גסות רוח אפי' קצת משמע, ואפי' בזמן מן הזמנים כעובד ע"ז, וע"ז בא עולא כמפרש ואומר שהוא רק כאלו בנה במה, דהיינו שהוא תלוי במקום זמן, יש לך זמן שהתנשאות לעבירה תחשב ויש לך זמן שהוא מצוה מן המובחר וכו"ל.

(לחם רב)



כל האומר אין לו אלא תורה אפי' תורה אין לו

וזוהו מתן תורה שנמשלה לאשה טובה כמו שאמרו בפרק הבא על יבמות (יבמות סג), ואין אשה אלא לבנים (כתובות נט): הם תולדותיהם של צדיקים מצוות ומעשים טובים, שכל האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו (יבמות קט):, שזהו כלל התורה כולה שבכתב ובעל פה לימוד התרי"ג מצוות בכללן ופרטיהן ודקדוקיהן.

(מחשבות חרוץ, אות טז)



לעולם יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת בין ירכותיו וגיהנם פתוחה תחתיו

כבר חידש הגרי"ס זצ"ל שכל אדם דיין על עצמו, ומכיון שהוא השופט על מעשיו, ידע כי הוזהר על ושחד לא תקח, היינו מאווי הגוף וחמדת הלבב, כי השחד יעור עיני חכמים, שחד הגוף מסמא אף עיני השכל הבהיר, כנשמתו החצובה מתחת כסא כבודו יתב'. וזהו לעולם יראה דיין כאילו חרב מונחת לו בין ירכותיו, הירך הוא הגוף, והוזהר האדם לפחד, שלא יהפכו תאות גופו חרב על צוארו.

(אור יהל)



אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת

'ולאם מלאם יאמין ורב יעבד צעיר' (בראשית כה כג). ואומרו ורב וגו' רבו בזה הפירושים ואין דבר מספיק באמיתות הכתוב ולדרכינו יבא על נכון, הכוונה בא לומר כי מלבד שיתגדל אחד במפלת חברו גם צריך הנופל להשתעבד לפני המתגדל ממנו, ולא די לו נפילתו וראות טובו ביד אויבו אלא שיכוף כאגמוון ראשו לעבדו, ובזה תפליג הרחקת האחוה ותעצומת השנאה, ועל זה נאמר (יבמות קיב): אין אדם ונחש דרים בכפיפה אחת, וזאת סיבת שינוי ההריון וכפי דרך זה אומרו ורב יעבוד צעיר אין הכוונה באומרו רב וצעיר ביחוד על יעקב או על עשו, אלא על אשר יהיה רב בזמנו ועל אשר יהיה צעיר בזמנו, וזה כפתור ופיר.

(אור החיים, בראשית כה כג)

הגאון הגדול רבי יהושע לייפער שליט"א מגדולי רבני מאנסי – נשיא ומייסד ממלכת התורה "עוז והדר", שהופיע לביקור מיוחד בארץ הקודש לקראת המעמד הכביר וההסטורי של סיום הש"ס שיתקיים אי"ה בחודש טבת תשס"ח בראשות אלופי ומאורי ישראל שליט"א

ביקר במעונם של כל גדולי הדור שליט"א לכבדם ולהזמינם למעמד הגדול

מעמדים מפוארים של "קבלת פנים" התקיימו לכבודו בכל רחבי הארץ, בראשות גדולי הרבנים, ובהשתתפות מאות חברי ורבני ממלכת התורה "עוז והדר"

בימים הקרובים ייצא גיליון מיוחד לסיקור הביקור בארץ הקודש



אצל כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א



עם הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן שליט"א



עם הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ שליט"א



עם הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א



אצל כ"ק האדמו"ר מערלוי שליט"א



עם הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א



האדמו"ר ממכנובקה מלווה את הגר"י שליט"א



עם הגאון רבי גרשון איידלשטיין שליט"א



עם הגאון רבי יעקב הלל שליט"א



עם הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א



עם האדמו"ר מטשרנוביל שליט"א



עם הרה"צ ישראל הגר שליט"א



עם הגאון רבי יהושע רחבערגער שליט"א



עם הגרמ"ה הירש שליט"א



במעמד הקבלת פנים בבית שמש